

**СУМСЬКА МІСЬКА РАДА
СУМСЬКИЙ ДОШКІЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД (ЯСЛА-
САДОК) №25 «БІЛОСНІЖКА» м.СУМИ, СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

КОНСУЛЬТАЦІЯ

**«Як методично правильно організувати самостійну діяльність
дошкільників»**

Згідно сучасних вимог щодо організації життєдіяльності дітей в закладі дошкільної освіти в режимі дня кожної вікової групи передбачений час на самостійну діяльність дітей. Вихователю слід пам'ятати, що час, коли дитина просто вільно переміщується груповим приміщенням з кутка в куток, не знайшовши собі заняття за інтересами, проходить для неї спонтанно, безпланово та безрезультатно. По відношенню до дитини – це не гуманно, а по відношенню до вихователя – безвідповідально та не професійно. Час перебування дітей в закладі дошкільної освіти має щоденно плануватися педагогами досить виважено і розумно, і кожній дитині протягом дня слід приділяти максимум уваги.

Організовуючи самостійну діяльність дітей в ЗДО вихователю варто пам'ятати, що активність кожної дитини (фізичну, пізнавальну, мовленнєву, художньо-естетичну, соціально-моральну, емоційно-ціннісну, креативну) треба регламентувати домірно, тобто кожний дошкільник має повністю реалізувати протягом дня свою потребу в активній творчій діяльності.

Організовуючи самостійну діяльність дітей (вранці перед заняттями, у вільний від занять час, на першій чи другій прогулянці, у вечірні години тощо), педагогу варто враховувати такі поради:

- починаючи організовувати самостійну діяльність дітей, необхідно представити їм повний набір можливих справ та завдань, розповісти про їх особливості та значимість, постійно поповнюючи центри розвитку (активності) дітей новими атрибутами чи видозмінюючи їх;

- обговорити з дітьми вимоги до певних видів діяльності чи окремі правила, яких слід дотримуватися, працюючи у тих чи інших центрах розвитку дитини. Ці правила мають бути відомими і ставитися до всіх дітей в однаковій мірі, і вимагати їх дотримання кожною дитиною слід постійно – тоді у неї виробляється стала звичка: брати з дозволу, гратися обережно, не кидати, гортати сторінки охайно, ділитися з друзями, домовлятися про свої ролі, прибирати робоче місце, ставити на місце тощо;

- варто додатково мотивувати самостійну діяльність дітей. Наприклад, прибирання у столах чи шафках для роздягання, як правило, не викликає у них особливого ентузіазму, але одночасний пошук «секретику» обов'язково зацікавить маленьких дослідників;

- вихователь має наголосити, що кожна дитина може займатися тим, що їй до вподоби (варто ще декілька разів назвати всі можливі справи);

- запропонувати кожній дитині вголос повідомити про своє рішення та вибір і спробувати його пояснити;

- варто також повідомити дітям, що кожний з них може пізніше відмовитися від свого першого задуму і займатися іншою справою, але бажано, щоб кожна розпочата справа була завершеною;

- вихователь має обов'язково контролювати характер вибору дитини, заохочувати її, спонукати обирати складніші завдання чи допомогти іншим у завершенні справи;

- час від часу треба звертати увагу на вимоги та правила щодо виконання завдання дітьми;

- в процесі діяльності вихователь має демонструвати дитині свій інтерес та підтримку, впевненість у її можливостях, висловлювати оптимістичну позитивну випереджуючу оцінку ;

- після закінчення роботи вихователь заохочує дітей до само оцінювання, вдаючись до запитань: «Чи задоволений ти результатом (роботою)? Що тобі подобається в цій роботі, а що ні? Хто тобі допомагав? Чи зможеш зробити краще наступного разу? Які були у тебе труднощі?»

Отже, підсумовуючи вищесказане, слід наголосити, що для належної організації самостійної діяльності дітей вихователі мають постійно дбати про збагачення предметно-ігрового розвивального середовища в групі, продумувати власне місце і роль у діяльності кожної дитини. Тривалість самостійної діяльності дітей може бути від кількох хвилин до години і більше. Дитина протягом дня може неодноразово повертатися до обраної справи.

Це можуть бути:

– театралізована діяльність (ігри-драматизації, інсценівки, розігрування театрів);

– мовленнєва діяльність (бесіди, читання художніх творів, розповідання з показом ілюстрацій, переказування, робота з картинками, з книжкою);

– образотворча діяльність (малювання, ліплення, аплікація);

– ігрова діяльність (сюжетно-рольові, дидактичні, настільно-друковані, конструктивно-будівельні, рухливі ігри);

– музична діяльність (гра на дитячих музичних інструментах, музично-дидактичні ігри та вправи, танцювальні рухи);

– трудова діяльність (трудові доручення, ручна праця, праця в куточку природи, господарсько-побутова праця);

– дослідницько-пошукова діяльність (досліди, експерименти);

– логіко-математична діяльність (ігри-головоломки, кросворди, ребуси, лабіринти, вирішення логічних завдань та інше).

Керівництво самостійною діяльністю дітей з боку вихователя, в залежності від ситуації, може бути як безпосереднім, так і опосередкованим. В той час, коли діти зробили свій вибір і активно зайнялися справою за бажанням та інтересами, вихователь має можливість проводити індивідуальну роботу з вихованцями з різних розділів програми, сфер життєдіяльності, опосередковано спостерігаючи за заняттями всієї решти дітей.

Постійний контроль, вказівки, обмеження, необґрунтовані правила, докори, негативна оцінка діяльності дитини з боку вихователя можуть зашкодити її особистості у виробленні оціночного ставлення до себе, своїх можливостей.

Для організації самостійної діяльності дітей в календарному плані освітньої роботи вихователі мають обов'язково зазначати умови, за яких вона буде проводитись (матеріали, атрибути, ігри, обладнання, посібники тощо), тобто створити «ситуацію успіху» для кожної дитини у всіх центрах розвитку.

Роль помічника вихователя в організації самостійної діяльності дітей, які не зайняті на основному занятті

Сьогодні помічник вихователя – це не няня, не прибиральниця, не технічний працівник, як до цього ставилися раніше, не наглядач за дітьми, а теж педагог, який бере участь у навчально-виховній роботі (згідно ст.27 Закону України «Про дошкільну освіту»). Коли з однією підгрупою вихователь проводить заняття, то за другою підгрупою помічник вихователя не лише наглядає, а й працює – виконує з дітьми посильну навчально-виховну роботу, зміст якої завчасно продумує вихователь: читання та розповідання казок; розгляд ілюстрацій, предметних чи сюжетних картинок; виготовлення поробок; прибирання у шафах; настільно-друковані ігри; виготовлення альбому для іменинника; підклеювання книжок; сюжетно-рольова гра; розв'язання моральних ситуацій; розмальовування картинок; колективні види праці і т.д.

Доречно продумувати такі форми роботи не зайнятими на занятті дітьми, які пов'язані з темою навчально-виховного блоку та темою заняття. По завершенню виконання завдання такими дітьми вихователю варто оцінити результати їх роботи та похвалити їх за старанність і те, що вони не заважали працювати іншим.

Варто наголосити, що другу підгрупу, по можливості, може взяти на заняття інший спеціаліст ЗДО: інструктор з фізкультури, практичний психолог, логопед тощо. Однак, недопустимо просто відправляти помічника вихователя з дітьми в роздягальню, у спальню тощо без усякого вмотивованого виду діяльності, аби лише вони не заважали вихователю у проведенні основного заняття з першою підгрупою дітей.

При плануванні спеціально організованих ігор-занять з дітьми раннього віку, і не тільки, можна використовувати такий варіант організації навчання дітей: поки вихователь займається з молодшою підгрупою, старші граються і готуються до заняття під наглядом помічника вихователя; потім вихователь працює зі старшою підгрупою, а молодші граються і допомагають помічнику вихователя підготувати матеріал до наступного заняття. Педагог знову займається з малятами, залишаючи старших під наглядом помічника; потім

малята збираються на прогулянку з помічником, а вихователь проводить друге заняття зі старшою підгрупою. Після заняття педагог виходить з молодшою підгрупою на прогулянку, а старша підгрупа під наглядом помічника починає одягатися. Однак, організація навчання дітей за підгрупами може бути ефективною лише за умови активної участі в ньому помічника вихователя і чіткого розподілу обов'язків між помічником і педагогом. Вихователь повинен щоразу продумувати і планувати етапи цієї співпраці, готувати необхідний для кожного заняття добір дидактичного матеріалу.